

Cruz
3

5733

LVDOVICI
SEPTALII
MEDIOLANEN.
DE NAEVIS
LIBER.

Ad Illustrissimum
HIERONYMVM CAIMVM
Consilij Italici Regentem.

Cum Priuilegio, Et Superiorum licentia.

MEDIOLANI, M. DC VI.

Apud Petrum martyrem Locarnum.

L. V. D. O. V. I. C. I.

S. E. P. T. A. L. I. I.

M. E. D. I. O. L. A. N. E. N.

D. E. N. A. E. V. I. S.

L. I. B. E. R.

A. D. I. L. L. U. S. T. R. I. S. S. I. M. O.

H. I. E. R. O. N. Y. M. V. M. C. A. I. M. V. M.

C. O. N. S. I. L. I. J. I. E. N. S. I. R. E. G. E. N. S. I. S.

C. O. M. P. R. I. N. T. I. P. T. I. O. N. E. M.

M. E. D. I. O. L. A. N. I. M. D. C. V. I.

A. P. O. S. T. R. O. P. O. L. I. T. I. C. A. M.

Ad Illustrissimum
HIERONYMVM
CAIMVM,

Consilij Italici Regentem.

ERE, & sapienter
Comitorum Prin-
ceps pronunciaſſe
mihi videtur, Illu-
triſſime Regens,
Tunc denique homi-

nes noſtra intelligimus bona,
Cum que in poteſtate habuimus, ea amiſi-
mus.

A 2 Nam

4
Nam cum multa pro Iustitia prudenter, pro Tranquillitate strenuè, pro Republ. vniuersa piè præsens gereres, fructum tamè vtilitatemq; inde promanantem tum demũ intelleximus, postquam gesseras; è Patria, e Senatu ad maioris dignitatis gradum in Hispaniã abstractus. Vtor propriè hoc verbo. Nam planè inuita è gremio te suo Patria dimisit, quem bonum ciuem produxerat, & quem per plures honorum gradus euectum, bonũ Senatorem acceperat, reuera publicum rerum Præsidium & Decus. Dimisit tamen, non amisit; vt pro se absens, vt i facis, excubares, res & consilia Italiae magno titulo, magnaq; auctoritate regeres, ac deinde virtutum maximarum præmijs decoratus, in sinum suum, velut laborum quietem redires. Ego vero etsi maximè absentia

5

tia tua crucier, quippe cui amicitia
tua honori, consuetudo voluptati, di-
gnitas & auctoritas solatio, & saluti
erat: recreor tamen hoc in primis no-
mine, quod sub illo PRÆSIDE am-
plissimum Regentis munus obeas,
quem ob summam prudentiam, &
doctrinam incredibili affectu vene-
ror, quemq; adire, & colere per te fa-
cilius liberiusq; poterò, in eminenti
non modò rerum, & Regnorum, sed
virtutum, & elegantiarum omnium
culmine constitutum. Quare viam
tu mihi istam Illustrissime Regēs ad
maximum PRÆSIDEM, ad exē-
plum illud principum, Illustrissimū
& Excellentissimum IOANNEM
FERNANDVM VELASQVIVM
humanitate tua sternes, siue aperies.
Quod vt facilius fiat, munus ingenij
tibi mitto, iurisq; tui, ac nominis fa-

A 3 cio,

cio, quod ad Benignitatis illius aram
 religiosè statuas. Missem ad ipsum
 profectò, & iam quasi destinaueram,
 nisi pusillum & humile scriptũ, tan-
 tam Dignitatis excellentiam verecũ-
 dè refugisset. Pusillum enim est, quia
 de Næuis, & vultus humani maculis
 concinnatum. Iniuria, si rectè me-
 cum ratiocinor, magno Principi fa-
 cta fuisset; quem ab omni vitæ næuo
 alienum, meliori munere adiri ac sa-
 lutari debere, omnis studiorum ratio
 suadet. Te igitur nunc rogo Illustris-
 sime R E G E N S, vt tuo veluti au-
 spicio in publicam lucem, & conspe-
 ctum quoq; Doctissimi Principis li-
 bellum hunc prodire sinas: non qua-
 si in te nequus aliquis alicuius vitiij, aut
 defectus cadat; sed vt tuo nomine
 nouæ contemplationis industria il-
 lustrata, locum, & plausum in publi-

co ingeniorum theatro inueniat. Va-
le Illustrissime Vir, & cultum obse-
quiumq; meum læto animo ex por-
recta fronte admitte. Mediolani Ca-
lendis Maij, M. DC VI.

A 4

CURIOSO,
ET CANDIDO
LECTORI.

*EREO R, equidem
ne si quis ad Nævo-
rum inspectionem
vocatus accesserit,
aut avertat velut à
re vili oculos, aut
cum tædio avertat. Quæ enim dignitas,
inquiet, quæ utilitas, aut amœnitas esse
in re deformi poterit; cum natura omnes
pulchrum, non sensus tantum, sed animi
quo-*

quoque imperio usurpare appetamus?
Nolim te absterreat composita, & efficta
ad veritatem oratio. Nam si locum ratio-
ni feceris, etiam in Næuo pulchritudi-
nem, & sic in ipsa hac tractatione Digni-
tatem, Utilitatem, & Amœnitatem inue-
nies. Veneris Amorisq; ille Poeta Naso,
commendare faciem non dubitavit, in qua
Næuum aliquẽ benigna natura expressif-
set. Quod si ad uniuersi contemplationem
me conferam, in Cælo Stellæ, in terra vr-
bes, syluæ, montes, lacus, quid nisi Næui,
& velut maculæ quædam sunt? ut Cice-
ro ipse appellauit: quæ tamen omnia par-
tim natura, partim ars ad pulchritudi-
nem effinxit. Sed mirum perfectò & co-
gnitione dignissimum, quo ordine per hu-
manum corpus Næui isti sparsi conue-
niant, qua harmonia copulentur. Si re-
tè consideras, velut indices animi, inter-
næq; imaginis esse propositos fateare. Næ-

nos

nos igitur explico: & quid nisi ipsum ho-
 minem, quem in sola facie beneficio Na-
 uorum represento? Sed ut concedam hu-
 milioris argumenti, & secundum tituli
 precium, tenuem descriptionem hanc esse; oc-
 cupare tamen (sed non nisi per remissio-
 nem) me ipse, tenui descriptione, volui: Cum
 ut ingenij amœnitate quadam & publico,
 ut ita dicam, ludo Ciues & amicos meos
 recrearem, quos seueriore iam sæpiùs do-
 ctrinæ argumento occupasse videbar; tum
 (liberè enim dicam) ut paruo libro me
 ostenderem, non in re Medica solum, sed
 in Philosophia, in Astronomia, in cæteris
 etiam scientijs artibusq; mediocriter ver-
 satum. Te igitur compello & rogo Can-
 dide Lector, ut, qui aliàs ingenium meum
 in grauioribus expertus es, nunc libellum
 istum inspicias, atque ames, in quo cor-
 poris animique tui imaginem non minùs
 feliciter, quàm diligenter expressam inue-
 nies:

nies: rogo inquam ut Næuos hos, Natu-
 ræ ipsius notas, inspicias; Sed Næuos il-
 los hominum, qui pallent, tument, desi-
 piunt, fugias, atque detesteris. Ita bonus
 & saluus, & absque Næuo sis.

...: 2000
 ...
 ...
 ...
 ...

11

LVDOVICI
SEPTALII
MEDIOLANEN.
DE NAEVIS
LIBER.

ITAM, & condi-
tionem mortalium
huic uni necessita-
ti inprimis obstri-
ctam esse natura vo-
luit, vt summa quis
que ope, & industria seipsum publi-
cæ

cæ utilitati impenderet, deq; ingenij
 sui arca publicum litterarum cęsum
 promoueret. Ita enim futurum erat,
 ne iam inuentæ paratæque à maiori-
 bus artes atq; scientię interciderent,
 neue apud posteros inertia atque
 ignauia nostra accusari posset, si inge-
 nij aliquod monumentum profutu-
 rum seculis ipsi reliquisset. Id ve-
 rò etsi ad omnes omninò homines,
 præcipuè tamen ad eos spectare vide-
 tur, qui bonæ naturæ, fortunæ, & in-
 stitutionis dotibus faciliùs felicisq;
 scribendi, ac docendi munus exe-
 quuntur. Hi enim, vt Beatus ille Ho-
 ratianus,

Nec excitatur classico truci,

Nec horret iratum mare,

Forumq; vitat, & superba ciuium

Potentiorum limina.

Ita remoti ab omni tumultu bellico,
 à di-

à diuitiarum studio, ab omni ambitu, ac inuidia dominandi, bonas omnes artes discunt, ac docent, quibus, & militem ad bella forment, & ad concordiam ciuem hortentur, atque de optimo vitæ genere disputantes, boni Principis prudentiam laudent, cupidinem mali castigent. Quare cum & ego ab ineunte ætate tranquillam hanc Musarum, & quietis viam ingressus sim; enitendum mihi pro uirili censui, vt si non doctrinam, saltem inuestigandi desiderium studiumque, quo publica utilitas iuaretur, publicè probarem. Quare in hanc quoque arenam prodij, rem aliquam natura sua difficilem, scitu vtilem, auditu iucundam, nulli hactenus pertractatam, nulli percognitam curiosè diligenterque excussurus. Quia verò præcipuum hominis munus videtur

detur esse, naturã hominis ipsius ante
 rerum omnium indagacionem per-
 scrutari, atque cognoscere (quemad-
 modum diuino oraculo prodijt ^{ΕΥΩΘΕ}
 σεαυτὸν, in animum induxi de hominis
 natura in primis differere, atq; secun-
 dum uarias corporis affectiones, la-
 tentes atque occultas à natura tribu-
 tas animo virtutes in conspectum
 proferre. Quæ scientia cum propria
 nostra censeatur, ac de nobis agat, in-
 ter omnes iucundissima, ac gratissi-
 ma esse mortalibus debet. Cùm verò
 hæc eadem, quid ad boni uiri nomen
 consequendum, agere, quid uitare de-
 beamus, doceat; inter omnes utilissi-
 ma, & maxima censenda est. Cùm
 denique argumentum ipsum homo
 sit animalium omniũ perfectissimus
 atq; pulcherrimus, scientia hæc quo-
 que omnium perfectissima atq; pul-
 cher-

cherrima meritò habeatur. Itaque toto velut pectore hanc venustatem è naturæ fontibus hauriamus; pro virili hanc perfectionem indagemus, vtilitatem hanc capiamus, hanc denique dulcedinem delibemus. Signorum quibus natura nostra reuelatur sciētia a Philosophis obseruata, a Medicis celebrata, ab uniuerso humano genere in precio atque admiratione semper fuit. Sapientes Indi neminem olim ad philosophiæ studia, aut ad regnorum gubernationem admittere solebant, nisi priùs exploratis corporis signis, aptum planè, dignumq; tanto munere reperijssent. De hac igitur nobilissima scientia, quam *φυσιογνωστικὴν* Græci appellant, dum disputare aggredior, in fortunam consiliumq; prudentis, ac periti nauæ mihi videor incidisse: hic enim dum hono-

B

ris

ris honesta quadam cupidine obfessus, aut lucri desiderio correptus, vasta ac immensa Oceani spacia pererrat, ac forte fortuna à recto tramite & cursu in ignotam terram tempestate depellatur, obsequitur ventis, cedit fluctibus, & si ad terram feratur, oram, & extremam aliquam rerum faciem lustrat: Ita penitus mihi vsu venisse comperio, qui immensum illud, nec ex omni parte perlustratum pelagus naturalis Philosophiæ ingressus, vt Physiognomiæ, amœniorē, naturam, idest corporis nostri exteriorē faciem, & delicias lustrarem; nimiū laxans ingenij mei vela, & desiderio obsequens, quasi in ignota terrarum delatus videor, in Næuorum inquam scientiam, quibus & facies, atque adeò vniuersum corpus distinguitur; & animus ipse quasi in apertum

tum

tum producitur. At scientiam hanc partem physiognomiæ esse, aut huic subiectam, ex argumenti ipsius confinio comprehendi facile potest. Cùm enim physiognomia nihil sit aliud, quam affectionum animi cognitio ab vniuerso corpore, & vnaquaque parte, inprimis vero à facie sumpta; cumq; à næuis, qui per vniuersum corpus, præcipuè verò per faciem sparsi sunt, animi affectiones colligamus; manifestum est, næuos ad physiognomiam pertinere. Tametsi verò mirum id cuiusdam fortassis, & quasi longinquum à finibus naturæ atque rationis videri possit; si quis tamen attentius seueriusq; rem ipsam pensabit, non minùs admiratione dignum censebit, affirmare, næuum in labris situm hominem parasitum, & ad gulam proiectum si-

B

2

gni-

gnificare; quam si in idem vitium, qui eminentibus, rotundis, tumidisque labris fuerit, inclinatum esse dicamus. Hac de re etsi Melampus Medicus Atheniēsis antiquissimus Homero libr. xv. Odyssēe nominatus aliquid scripsit, qui solerti quadam industria, quid nāui in quaque corporis parte significarent edocuit; etsi quoque inter Arabes Abenragel in eadem arte maius quippiam emolitus, & consecutus sit: Neuter tamen eò penetrauit, vt causam aliquam saltem verisimilem reddiderit: sed quasi meri Empyrici prima quæstione vniuersum laborem clauserunt: quæ quidem infra veri Philosophi dignitatem posita est; quia intra angustias eiusmodi conclusa. Est enim in hac physiognomiæ parte maius, & admirabilius quiddā fœcundiore studio,

&

& explicatione dignum. Quomodo scilicet, cū per vniuersum corpus nœui velut casu quodam sparsi sint, certum inter se ordinē, & veluti cognationem habeant: Ab illis enim, qui faciei inhærent, reliquos, qui per corporis partes diffusi sunt, dependere, & velut regula certa monstrari posse experientia ipsa manifestum facit. Res profectò mira; sed tamen certa: Næuus qui in fronte conspicitur, comitem, & velut sodalem suum in thorace habet; sed illa in parte, quæ collo proxima, cordis & membrorū spiritalium regio est, vniuersam illam partem diaphragmate cinctam, & ab imo ventre, siue abdomine distinctā comprehendens. Vnde si in media fronte næuus conspicitur maiori ex parte in medio pectore, aliquando in medio dorso inter spatulas reperie-

B 3 tur:

tur: Quanto verò à recta illa, & per medium frontis demissa linea in dextram, siue sinistram partē næuus discedet, tanto etiam versus alterutrum brachiorum, siue humerorum defleat: ita vt aliquando næuus in extrema fronte iuxta tempora constitutus alium in humeris representet: atque id ratione quadam confiniorum, seu vicinitatis; cū aliæ, vt dicemus, partes sint, quæ humeros sibi næuorum ordine respōdentes habeant. Quemadmodum verò dextra & sinistra; sic quoque superiora & inferiora, pariter sibi respondent; ita quidem vt si capillis vicinus næuus fuerit, vicinus quoque collo reperiat: si iuxta nasum & supercilium, in inferiori pectoris parte impressum obseruemus. Nasus verò quam partē corporis referat, lippis iam & tonsoribus notum est.

est. Quare quem situm in naso næuus habet, eundem etiam in vase, siue pene obtinebit : videlicet dextrum, medium, aut sinistrum in vase, vt in naso dextrum, medium, sinistrum occupabit ; extremum præputium, si in orbiculo nasi situs fuerit ; radicem virgæ, & ad pubem superius, & ad coleos inferius, si confinium frontis & nasi tanget. In muliere idem obtinet, eundemque, quem in naso næuus situm habebit, in labris nature occupabit : si verò in pinnula nasi consistet, ferè in superiori parte, vbi nymphæ enascuntur, inuenietur. Quod si etiã hi næui, siue verrucæ naturales in naso sint, sed iuxta spatium, quo oculi distant, reperientur itidẽ inter scrotum, & virgam secundum dextre, sinistraeue partis situm. Si lens aut næuus aliquis in palpebra supra pupillam

B 4 lam

lam reperietur, certo certius alius in
 eadem parte scrotum iuxta testiculū
 tenebit: item si ille in superiori parte
 palpebræ, hic super testiculum in ad-
 uersa scroti parte erat. Si ille in palpe-
 bra inferiori, hic in scroti auersa par-
 te, versus clunes. Næuus verò qui in
 supercilio supra oculum hæret, sonda-
 lem suum in humero eiusdem lateris
 notat; ita quidem, vt si ille supercilio
 extremo velut adhærens aurem respi-
 ciat, hic in cliuo humeri iuxta bra-
 chium retro occupaturus sit. Si verò
 supercilio inferior è regione oculi
 collocatus erit, confinium humeri,
 brachij, & pectoris habebit. Sæpius
 etiam euenire solet, frontis næuos,
 quandoque ad illos qui in thorace,
 quandoque ad illos, qui in dorso im-
 pressi sunt, referri: cùm ambæ illæ
 partes quasi vna sint, iisdemque co-
 stis

stis circumscriptæ atque munitæ.
Quæ quidem relatio cum accurata
animaduersione, dextri, medi, fini-
stri; item superioris, atque inferioris
accipienda est. Si verò in genis nœuus
conspicitur, etiam in coxis conspi-
cietur: ita quidem ut quanto ille na-
so, tanto hic vasi, & inguini propior:
quanto verò ille mādibulæ versus au-
rē, tanto hic natibus vicinior existat:
nisi quod interdum tamen, cum si-
gnum istiusmodi latum solummodo
digitum à naso distat, etiam in ipso
pudendo nœuus reperiat. Quod si
subter oculos in cauitate supra mala-
rum eminentiam, signum erit, nœ-
uum sub axilla concipe altius humi-
liusve, secundum situm illum, quem
in facie habet: qui si altior erit, sed ip-
si quasi oculo succumbens, erit quo-
que nœuus in ipso armi, ut ita dicam,
iugo:

iugo : si vero altior, sed à latere superiorius iuxta orbem oculorum (ita tamen ne eos tangat) armi posterioris verticem occupabit. Nævi qui iuxta aurē siti ipsam quasi tangūt, comites suos in brachij spatio, quod ab humeris ad cubitum protensum est, ostendit; dextro & sinistro observato. Hinc si in ipsa aure apparebit, securior faciliiorque diuinationo erit: si verò tres digitos ab aure absit, lateribus clunium nævus adhærebit. si verò per duos tantum digitos disiunctus, in signata brachij parte, sed versus dorsum reperietur. Nævus qui superiori labro imminet, nasumque ferè tangit, eo in spatio, quod inter pudenda podicemque interiectum est, socium esse indicat: sed qui ab interfinio narium pendebit, oppositum suum in perinæo, siue in futura medium scrotum intersecante ostendit.

ostendet. Contingit verò non rarò, vt cū à naso tres digitos remotus sit, non ampliùs partem illam dictam, sed pubem notet (etsi hæc, vt plurimum à nævis in inferiori labro atq; mento constitutis ostendi solet) atq; interdum etiam non ad pubem, sed ad genu contemplantem remittat. quod tanto frequentius continget, quãto signum inferius erit. Næui, qui à natura in malis picti sunt infra labrum inferius, ipsumq; non transcendant, oppositos suos in abdomine repræsentant: in ipso quidem abdominis medio, si in ipsarum genarum mediotullio expressi fuerint. Quod si tamen signum in extremo mento cõspicietur, næuus in pube iuxta pudenda signabitur. Næui qui aures tenent, lacertos respiciunt. Ac si ansa auriculæ næuum geret, næuus quoque carpo,

po,

po, siue manui vicinus erit: si verò ex
 opposito summum capreolum occu-
 pabit, etiam in supremo lacerto cu-
 bito proximus existet. Quod si in
 ipso meatu, seu concha, & interiore
 auris parte næuus hærebit, in vola
 quoque manus delitefcet. Si in ex-
 teriori parte, eundem quoque situm
 in manu deprehendes. Sed nõ facies
 dumtaxat, quæ nuda, & exposita in-
 tuitui est; neq; næui, qui in facie repe-
 riuntur, oppositos suos in reliquis cor-
 poris partibus denotant; sed manus
 etiam, & brachia, quæ & ipsa oculis
 ex parte subiecta sunt hanc vim possi-
 dent. Quare si in brachio superiori
 næuus deprehendatur, supra cubitũ;
 pro explorato habe in crure iuxta ge-
 nu næuũ quoq; reperiri. Ac si i auersa
 brachij parte erit; in sura quoque
 esse: quod si verò in lacerto hærebit,

op-

oppositum suum in medio crure re-
 spiciet. Si etiam prope manum, siue
 carpum; in collo, vt ita dicam, pedis
 supra talos existet. Si deniq; in digitis
 manus, pariter quoq; digiti pedū infi-
 gniti erunt. Qua quidem ratione etiā
 aures ex parte tibias demonstrabunt.
 Sed animaduvertere oportet, regulas
 hasce non perpetuo veras, aut certas
 esse; cum res naturales, sicuti & fun-
 damenta huius scientiæ interdum fal-
 lant; quemadmodum Arist. 2. de par.
 animalium docet. Si enim res ipsæ na-
 turales à veritate quādoq; desciscūt;
 multo magis næui, & signa hæc diui-
 nantem destituent; neq; tantum illa,
 quæ coęua non sunt, & post ortū ca-
 su aliquo adnascuntur, verum, & illa
 quoque interdum, quæ in ipso vtero
 materno finguntur: & à desiderio si-
 ne malacia foëminarum originem ha-
 bent.

bent. Atque hæcenus quæ dixi, alij etiam ante me complexi ingenio, & expressisse scriptis videntur; sed ita succinctè, ita etiã variè, & ineptè, vt, quasi friuola imò penitus vana nequorum diuinationo esset, suæ sibi scientiæ fidem pretiumq; dempserint. Mirari autem satis non possum, neminem è veteribus illis, qui summa cum industria omnia scrutati sunt, neminè etiã ex neotericis nostris, quibus indagandi curiositas superest, fuisse, qui causas aut rationes huius scientiæ, si non necessarias, saltè verisimiles explicare tétauerit; cur inquã faciei neui, pares suos per corpus sparsos certo quodã ordine ac situ respiciant atq; demonstrent. Itaq; hoc ipsum naturæ secretũ explicare aggredior, difficile, extremis difficultatum tenebris inuolutũ, ab antiquis non tantũ neglectum, sed

sed ne quidem nominatum. Quod dum facio, nihil mihi superbius tribuo, nec antiquorum gloriae quicquam detraho, non enim meopte ingenio inuenisse glorior, quod non potuerunt antiqui; sed tentasse, & quaesuisse, quod de industria illi neglexerunt, aut tentare recusarunt. Neque tamen viribus meis ita confido, ut quidquid voluntate concipiam, studio exequi possim; sed ut eruam, & subleuem mirandam hanc naturae molem & machinam, cui sustentandae, atque firmandae optima deinde, ac solida illa ingenia fulcrum facilius subiiciant; & orbis æuumque nostrum à nobis quoque accipiat, quod admiretur. Rerum omnium conditor Deus, postquam Mundi machinam creasset, quam ob magnitudinem, & varietatem rerum lustrare oculorum obtutu, perscrutari mentis acie difficile

cilè erat, quasi peritus Geographus, in
 exigua tabula, idest, ipso homine ma-
 gnam, ac admirabilem illam molem
 describere, imo compèdio quodam
 perfectissimè comprehèdere voluit,
 vt quasi typus mundi, atq; a deo *μικρό-*
κοσμος, paruus mundus diceretur. Id au-
 tem ostèdere, qua scilicet ratione cun-
 cta, quæ in vniuerso continentur, in
 homine, aut representata, aut expref-
 sa sint, facillimū mihi foret, nisi exce-
 dere dictionis, & propositi mei limi-
 tibus viderer. Quia tamē duas homo
 partes habet, animam, & corpus, mul-
 tiq̄ue fuerūt, qui in corpore seorsum
 mundi similitudinem, ipsumq; mun-
 dum distinxerunt, non videbor lon-
 gius ab instituto meo recedere, si ani-
 mam ego considerem, & in ea idip-
 sum faciam, quod in corpore alij fe-
 cerunt. Principio igitur vt à cælesti-
 bus

bus illis corporibus, & sphaeris æthereis, quemadmodum è certa obseruatione cõstat, humanum corpus cùm concipitur, vim, virtutemq; quandã propriam, induit, quam Astrologi Iouialem, vel Saturnianam dicunt; cùm aut benigno ambientis Iouis aspectu temperatus calore moderato sanguis mitiores mores producit; aut aspero & sicco Saturni radio arefacti humores, & quasi terrestres redditi, agrestes mores efficiunt: ita quoq; in animæ potentijs ipsa illa diuina corpora quodammodo relucet. Luna quidem vi vegetandi, *φαιθασία*, ingenioq; Mercurius, potentia concupiscibili Venus, Vitali Sol, Irascibili Mars, Naturali Iupiter, & inter huius species retëtrici Saturnus. Voluntatem verò haut dubiè octaua, & vltima sphaera representat. vt enim hæc reliquas omnes mo-

C tu

tu suo orbis: ita illa reliquas affectio-
nes animi, mouet, ducit, voluit. Itaq;
si dispositionem stellarum istarũ, itẽ
vigorem roburq; in ipso natali mo-
mento exploratum habuerimus, di-
uinare non difficulter licebit, in quas
potissimũ animi affectiones quis pro-
cliuis sit. Ita tamen vt rationi, quæ tan-
quam princeps regere & eminere im-
perio suo debet, locum suum cõceda-
mus. Cũ in hunc finem liberum à
Deo arbitrium acceperimus, vt ratio-
ne veluti iure quodam vteremur. Si-
militudinem prætereà cum elemẽtis
anima habet: Cum terra quidem per
sensus ipsos, in quam velut per paten-
tes aditus rerum cognitio, & veritas
se ingerit; cum aqua, ob imaginatio-
nem; cum aere, ob rationem; cum cę-
lo denique, ob intellectum. Quare vt
in corpore elementum alio aliud per-
fectius

fectius atque potentius est: ita quoque in anima aliud dominatur & eminent, aliud obsequitur & subest. Quādo verò simul cūcta ita composita & quasi expensa sunt, vt proportione sua naturali simul consistant; in anima quoque omnia composita, & moderata sunt, & quasi numeris quibusdam affectus omnes in harmonicam cōcordiam conspirant. Hac igitur ratione homo *μικρόκοσμος*, siue paruus mūdus, aut certè typus aliquis magni mūdi, tā corpore, quàm anima dici potest. Quia verò in fabrica hac humana animi affectiones, interioresq; corporis partes miro ordine, ac magna sapientia dispositæ, coniunctæ, diuisæ, sed oculorum indagationi subtractæ, naturam cuiusque & inclinationem velabant atque occultabant; signa externa ista imprimere Deus voluit, quibus

C

2

bus

bus interna illa facies hominis, siue
 cōditio, & ad quas potissimū affectio-
 nes, tam corporis quàm animi incli-
 naret, posset explorari. Vnde mihi
 quidem videntur insigni iniuria Deū
 naturamque afficere, qui vtriusq; de-
 fectum accusantes, apertum esse pe-
 ctus desiderāt, ad internum hominis
 statum dignoscendum: Imperfectè
 enim id ipsum eo modo, nec nisi cum
 periculo quodam communi fieri po-
 terat. Deus autem mercatorem repre-
 sentare voluit, is enim cū vniuersas
 taberna conditas merces exponere,
 aut producere in pergulam non pos-
 sit, ex omnibus particulam in signum
 promittit: ita Deus cū interna omnia
 subijcere oculis noluerit, signa tātū
 produxit, quibus affectiones internæ
 cognoscerentur. Quia verò signa ipsa
 numero excedebant, variegq; per vni-
 uersum

uerfum corpus diffusa, alibi occulta,
 alibi velata, & velut abscondita erant;
 facta quasi signorum cōgerie, eam in
 faciem disperfit, ac velut præ foribus
 suspendit, ad latentia & recondita si-
 gna omnia denotanda, animique ip-
 sius affectiones, & statum explican-
 dum. Sed quid his longiùs immoror?
 Figuram capitis videamus. Ecce ro-
 tūda est, idest perfectissima, & ipsius
 mundi quidam typus. Facies quid ni-
 si exemplar, & pictura Dei, vt rectissi-
 me legislator Moles explicauit? Frōs
 verò in qua actiones omnes intelle-
 ctus velut per imaginē expresse sunt,
 & in qua suprema illa animi potentia
 maximè actione elucescit, quid nisi
 supremos illos & angelicos intelle-
 ctus celestemque ordinem ab oculos
 ponit? Iam ipsæ illæ frontis lineæ sex
 rectę, vna Triangularis, à Metopo-

scopis ad septem Planetas referuntur: Prima quidem ad Saturnum, secunda ad Iouem, tertia ad Martem, quarta ad Solem, quinta ad Venerem, sexta ad Lunam, triangulus denique ad Mercurium; non sine vestigio (nisi superstitiosa sit isthęc curiositas) characterum siue notarum, quibus planetæ figurantur. Sed si propiùs Naturam ipsam consulentes, opinionum nebulas relinquamus, an non septem faciei aperturæ, per quas rerum species admittunt ad se sensus, & proprias obcunt operationes, septem Planetis aptè comparentur? Solem ecce Lunamq; Cæli oculos vocamus: sic licebit oculos, Solem Lunamq; hominis appellare. Iam os, in quo prima venustas faciei cōsistit, Venerem representat, Iouem & Mercurium nares, cum nasus ipse pro Iouis sceptro,

& Mer-

& Mercurij caduceo fit. Saturnum ve-
 rò & Martem aures ob similitudinē
 siccitatis. Næui denique per faciem
 sparsi, sidera reliqua siue Stellas octa-
 uæ sphæræ. Sed vt ad Plagas elemen-
 tares descendamus: Oculi & visus, vt
 Platonis & Galeni dogma locum ha-
 beat, ignem referunt; Odoratum ve-
 ro idem Galenus libro 7. de Decretis
 Hippocratis, & Platonis existimauit
 aereum esse: organum etiam odora-
 tus vaporosum esse, & in qualitate ae-
 rea consistere. Gustus, docente Gale-
 no lib. 1. de Causis Symptomatum,
 cùm instrumentum humidissimum
 omnium habeat, atque in qualitate
 humida consistat, Aquæ potest com-
 parari. Aures denique totæ cartila-
 ginosæ, ac penè exangues terræ natu-
 ram & similitudinem ostendunt. Vt
 autem composita ipsa consideremus,

eorum insignis in capite, & præcipue in facie Typus relucet. Nam quod at-
tinet ad mixta imperfecta, oculorum
illæ caligines, & veluti fumi, quibus
suffusiones producuntur, & præfa-
giri solent, aeris nebulas caliginesq;
repræsentant: perfectæ suffusiones
(vulgus medicorum cataractas nomi-
nat) & ὑποχόματα; nubes densatas, &
quasi grauidas commonstrant. Toni-
trua & terræ motus, ad sternutamen-
ta & tussim; Pluuiæ, niues, grandines,
ad lacrymas; Tempestates, ad reliqua
spissiora capitis excrementa; Irides,
ad genarum colores, qui varijs ab ani-
ma modis proficiscuntur, referri pos-
sunt. Iam verò mixta perfecta ex ab-
solutissima totius vultus formatione,
nonne in cuiusq;, vel somniantis ocu-
los incurrunt. Res sanè animatæ in
vultu ipsius naturæ agitationibus in-

no-

notescunt. Vegetatiuæ quidem dum
faciem alterari facillimè, augeri, im-
minui cottidie deprehendimus, ne-
que per aliud instrumentum cibus, &
portionibus, recipiendis, & præpa-
randis, quam per os, & dentes aditus
aperitur. Vbi porrò intimi, & exti-
mi sensus, nisi in capite, atque vultu
sedem esse videmus? Animam verò
indagatricem rerum, illamq; eximiã
intellectus facultatem, quæ *vovs* à Græ-
cis appellatur, nonne docui in fron-
tis ductibus, atque anteriori cerebri
parte actionibus maximè elucescere,
& lineamentis tanquam in tabula vi-
deri expressam? Quare nihil potest
esse exploratius, quàm humani capi-
tis, & maximè vultus ornamentum à
summo illo rerum auctore Deo, tan-
quam operis huius singulare exem-
plar, aut potius archetypi illius, ac
per-

perfectissimi operis totius mūdi quodammodò formatum fuisse signum, & adumbratā imaginē. Non enim totius orbis vastitas in hunc exiguum quasi gyrum compelli poterat: neque rerum omnium distinctionem hominis limitata structura, ac breuitas capiebat. Hac igitur de caussa, ita partes faciei Deus disposuit, & cum vniuerso corpore comparauit; vt à næuis faciei, ad alios corporis, velut à compēdio sine indice ad totius voluminis certissima diuinatione duceremur. Ego verò ex hac admirabili totius horis dispositione, & cum reliquis corporis partibus conformitate, quam Græci ἀναλογίαν dicunt, exsoluam, vt opinor, naturalium caussarum cæcos & latentes nodos, ac positam in medio difficultatem clarissimè expediā: quo scilicet pacto fieri possit, vt non
solūm

solum innatas animi affectiones, ve-
 rum etiam adhaerentes corpori no-
 tas, & integumento vestium cooper-
 tas denudemus. Quod quidem ne-
 gotium perarduum est, à nemine,
 quod sciam, hucusque tentatum; qua
 nimirum ratione certis è partibus, &
 faciei maculis, secretas abditaque; cor-
 poris labeculas colligere possimus.
 Sed ἀναλογίαν, siue conspirationē, vt ita
 cam, partium, bifariam solemus at-
 tendere; aut quantitatem, siue men-
 suram, aut substantiæ qualitatem, seu
 conditionem: ex vtraque naturales
 causas eruere, atque in commune pro-
 ferre constitui; alteramque vsurpato
 Proportionis nomine, alteram Simi-
 litudinis appellatione ob maiorem
 claritatem affecturus: vt si exempli
 gratia dicam, nates eadem Analogia
 cum reliqua corporis magnitudine
 men-

mensurari, qua genæ cum cætera vul-
 tus parte conferuntur; isthæc quan-
 titatis, siue mensuræ proportio erit:
 Sed si coxas, aut nates cum genis ali-
 quo modo ostēdam comparari, cūm
 sint torosæ corporis partes, cūm bi-
 næ, cūm eundem quasi situm obti-
 neant; hoc ego similitudinis nomi-
 ne pronuntiabo. Quibus si causas ex
 Astronomicis fontibus deriuatas ad-
 iungam, equidem existimo tertiam
 me analogiæ conditionem daturum,
 lucemq; aliquam difficili huic doctri-
 næ allaturum. Monitum tamen cu-
 riosum Lectorem volo, analogias ter-
 nas hæc simul in partibus omnibus
 faciei, & in partibus omnibus cor-
 poris pariter reperiri rarò posse; sed
 cūm reperientur tradita in principio
 norma nūquam iudicium tuum fru-
 strabitur, nunquam næuorum diui-

na-

nationem infringi. In quibusdam
 verò binæ tantum, aut proportio cū
 similitudine, aut proportio cum ana-
 logia Astronomica coniuncta repe-
 rietur; & tunc etiam vt plurimum ra-
 tio næuorum constabit. Denique so-
 la cū similitudine proportio inuenie-
 tur; & tunc non rarò lubrica suspi-
 cione diuinationo laborabit. Sed nunc
 tres illas partes explicare eo ordine,
 quo propofui, aggredior. Ac primo
 quidem, vt distincte à me sub oculos
 ponatur Proportio, qua faciei partes
 ad reliquum corpus referuntur; ne-
 cesse est paucis, quæ faciei partes pro-
 portionem inter se habeant, & qua-
 lem, perstringere: deinde quomodò
 proportionem corporis inter se conue-
 niant declarare, vt tandem aliquan-
 do scopum meæ dissertationis inten-
 to digito significem, & qua maximè

ra-

ratione vultus partes cum partibus corporis consentiant, innotescat. Itaque ut à facie exordiar, non est ignorandum ternas hâc habere dimensiones, quibus ad rectissimam mensurâ reuocari potest; nimirum longitudinem, latitudinem, profunditatem. Etsi verò communiter longitudo spectetur; censeo tamen, nec latitudinem omninò, nec crassitiem prætermittendam esse. Ut autem hanc longitudinem recta ac æqua norma distinguamus, res videtur exigere, ut minimum illud mensuræ punctum indagemus, quo cæteræ deinceps particule faciei apertè dignoscantur, inter se mensurentur, & denique subductis calculis summa totius vultus ratioque ducatur. Lacunula igitur, qua labrum superius duas in partes æquales, eminentem, & cauam diuiditur,

ditur, aut etiam alterutrum narium spatium, quod mediæ Lacunæ pari dimensione respondet, totius faciei minima erit, sed peræqua dimensio: aucta verò, siue multiplicata plenam regulam, ac normam certissima ratione extendet. Duplicata enim spatium quod à naso ad labrum est, absolute complere solet. Quadruplicata, aliarum plurium partium mensuram constituet, longitudinem, scilicet oris, & oculorum, spatium, quod inter vtrunque iacet, atque etiam, quod ab inferno labio ad menti terminum extenditur. Iam verò nasi, & aurium longitudo, illiusque maximus ambitus, item spatium à naso sursum ad cōfinium capillorum, seu frontis altitudo, & deorsum ad mentum pari mensura cōstant; atque sesquialtera proportione ad prædictas
qua-

quatuor particulas se habent, idest
 sex mensuras minimas exæquant.
 Oris auriumque ambitus, pariter spa-
 tium ab unius oculi extremo ad alte-
 rius productum duplicata proportione
 proximè nominatas hasce partes re-
 spicit, atque duodecim minimas men-
 suras explet. Uniuersæ autem faciei
 longitudo, frontisque circuitus, oris
 ambitum sexquialtera proportione
 superat, atque octodecim minimas
 mensuras complectitur. Spatium ca-
 pillorum ab extrema fronte ad pri-
 mam postremi colli vertebram, item
 spatium à mento ad verticem capitis
 productum longitudinem faciei ses-
 quialtera proportione refert, ac vi-
 gintiquatuor mensuras minimas cõ-
 prehendit. Quid pluribus me exten-
 do? Admirabilem hanc potius par-
 tium symmetriam, & numerorum
 pro-

proportionem, & rerum concentum
atque harmoniam mirari, subit. Vi-
dere, si diligentius mentis oculos ad-
uerteris, in faciei fabrica liceat tot nu-
merorum species à Pythagoricis ani-
maduersas: numeros pares, impares,
pariter pares, pariter impares, impa-
riter pares. Ex his verò primos, & in-
compositos, secundos compositos,
perfectos, imperfectos, æquales, in-
æquales; Omnesque proportiones,
tam Arithmeticas, quam Geometri-
cas, atque adeò Harmonicas. Depre-
hendas proportionem duplam, ses-
quialteram, sesquiterciam. Cogno-
scas harmoniam diatesseron, diapen-
te, diapason. Quæ omnia nimis lon-
gum esset, velut intento digito de-
monstrare; cùm ex ijs etiam, quæ di-
xi, clara & manifesta videantur. Quid
verò si amplius addam, in facie figu-

D

ras

ras omnes Geometricas, tam circu-
 lares, quam rectas expressas videri?
 Mira profectò, atque planè stupore
 digna cõstitutio hæc faciei est: Quin
 digna potius, quæ vniuersi hominis,
 imò vniuersi mundi perfectum ab-
 solutumque quendam typum repræ-
 sentet. Repræsentare autem non po-
 terat, nisi proportionēs hasce omnes
 complecteretur. Etenim si totum cor-
 pus harmonia ista compositum est,
 omnesq; eius partes easdem propor-
 tiones habēt, necessarium erat vnā
 aliquam partem constituere, quæ ve-
 lut typus, ac regula reliquas omnes
 exactè, & veluti ad lineam mensura-
 ret. Vnde similis omninò operi vni-
 uerso typus esse debebat, & ab eo reli-
 qui corporis signa, quasi cognatione
 quadam paria significari. Quia verò
 summus ille rerum plasta, vel ob ma-
 teriæ,

terix, seu exuberantiam, siue etiam defectum, vel ob agentis operationes, siue vehementes nimium, siue remissas, sæpius forma laborare faciem animaduvertebat, difficilemque hac de causa diuinationem, ac omnino falsam esse; regulam, ac certam quandam normam expositam oculis dare in corpore voluit, qua & facies, & faciei omnes partes certo certius, an veræ ac naturales essent, explorari possent. Hæc autem manus est, cui magna ex parte mortales immortalitatem debent. Manu enim, & hostes debellantur, & vita defenditur, Sphæræ, & noui velut cœli conduntur, vrbes, domus, naues construuntur: manu vestes texuntur, omnia imitatione naturæ pinguntur; figuræ cælantur, statuæ sculpuntur, picturæ adumbrantur, & denique le-

ges, historiae, libri scribuntur. Manus igitur veluti totius corporis munus, faciei mensura est. Tanta enim faciei naturalis longitudo censeretur debet, quanta à carpo ad extremitatem digiti impudici continetur, quæ quidem ratio in paucissimis hominum fallit: imò verò cum faciei omnes partes proportionem certa mensurentur, ipsæ quoque partes manus inter se, & cum reliquis membris dimensionem non fallacem habent. Ac primò quidem indicis longitudo ab extremo unguis ad tertium articulum ab exteriori parte extensa iustam totius manus dimidiatam magnitudinem docet: semperque æqualis reliquo spatio, quod ad carpum usque procedit, inuenitur. Intrinsecus verò id ipsum digitus impudicus demonstrat: quem si ab extremitate ad radicem

cem

cem vsque trans monticulum mensuraueris, tantum inueneris spatij, quantum inde ad carpum reliqua manus tenet. Ungues ipsi singulorum digitorum longitudinem tantam habent, quantum est spatium à radice unguis ad primum articulum definitum. Digiti crassioris ambitus eiusdem longitudini certa mensura respondet. Aliæ multæ adferri in medium proportiones possent, quibus manus partes inter se mensurantur; nisi nimium prolixus videri possim, & illæ ipsæ facili videantur negotio deprehendi posse ex symmetria, siue similitudine, qua partes inter se manus, & faciei conueniunt. Quare ut huc sermonis nostri operam transferre possim, vniuersam faciem è manu velut è tabula accuratè cõstituam. Tanta est enim longitudo faciei, ac

capitulum

D

3

fron-

frontis ambitus, quanta est longitudo manus. Spatium quod à radice capillorum per frontem ad orbiculum nasi extenditur, medio digito; reliquum ad menti extremum, reliqua manu exactissime mensuramus. Frontis præterea altitudinem refert pars palmæ vicina, quæ prima & maxima indicis est. Secunda verò simulque iuncta tertia in extremitate unguis finiens ab illo spatio, quod à supercilio ad nasi orbiculum decurrit nunquam discrepasse observatum est. Prima tamen, & maior digiti mediæ pars æqualis omnino illi spatio invenitur, quod à naso ad mentum extremum porrectum est: secunda verò mentum ipsum mensurat. at anularis digiti pars maior tractum illum iusta mentura exæquat, qui à mento ad inferius labrum se usque infinuat.

Tertia

Tertia verò medij digiti pars vngui
 coniuncta totam superioris labri la-
 cunam, siue philerum à nariū inter-
 stitio ad superius labrum deductum
 æquè mensurat. Similiter in me-
 dio digito, siue impudico tanta pri-
 mi internodij versus manum est lon-
 gitudò, quanta oris si labri arcum fi-
 lo commensuraueris; si enim rectà in
 vacuo oris longitudinē mensuremus
 digiti pars illa excederet. Quin ea-
 dem pars, frontis altitudinem etiam
 ostendet. Ipsa palma manus in lon-
 gitudinem latitudinemque mensu-
 rare malam solet. Atque in hunc mo-
 dum manu tanquam perfecta men-
 sura vti possumus, qua faciei disposi-
 tionem exploremus; vt facie tandem
 reliquas totius corporis partes sine er-
 rore secundum proportionès à natu-
 ra constitutas distinguamus. Id verò,

D

4

vt

vt commode fieri possit, planè necessum est, vniuersum corpus ad symmetriam reuocare. Neque molestus hac opera vlli meritò videri debeo; cùm in hanc quisque curam incumbere toto studio deberet, vt se ipsum ante reliquarum rerum contemplationem cognosceret, quare iusta reprehensione digni sunt illi, qui nullam cùm teneant suorum corporum rationem atque notitiam, in terrestrium tractuum inuestigatione, & maris immensitate pernoscenda, atque adeò in vastissimis totius celi spatijs circumscribendis tota cogitatione defudant. Quemadmodum & illi, aut ambitiosè nimis, aut nimis curiosè facere videntur, qui rei domesticæ curis animo & cogitatione exclusis ad ciuiles administrationes, & rerum publicarum gubernacula totis

tis

tis viribus feruntur. Quare vt tandem aliquando manus ad institutum opus admoueam; Dico naturam summa prouidentia summoq; studio corporis molē erexisse, facie in fastigio constituta, in qua velut in speculo totus homo reluceret, & facilius in contuentium oculos incurreret, imaginesque affectionum animi repræsentaret. Corporis igitur veluti principium facies est, à qua reliquæ totius corporis proportionēs, sicuti à monade numeri, & à puncto lineæ dependent. Quare vulgatam statuo corporum longitudinem, si quidem huiusce regionis homines spectemus, nouena totius vultus longitudine constare potissimum. Non enim inficias ibo inueniri posse, qui maiori porrectum, aut minori contractum mensura corpus habeant: Cum nonnulli

COR-

corporis proceritate spatium faciei decies expleant; aliorum longitudo octies dumtaxat, nonnunquam, sed perraro, septies faciem contineant. Grandiores vero faciem decies repetitam corpore reddunt: minores vix septimum spatium, rarius octauum excedunt. Verum tamen est, ista nature incrementa, & decrementa in cuiusque aetatis gradu, quam rarissime deprehendi. Sed vix vnquam breuitas corporis, tam angusta periodo concluditur, vt septena vultus mensura non describatur, cum peccare tam indigesto partu natura non possit; corpus autem humanum rebus omnibus absolutum magna industria, ac harmonia architectetur. Grandiores vero in maiori numero reperiuntur, qui integra mensura communem illam proceritatem superant. Sed il-

li quidē felicioribus astris nati, proportionē perfectissimi sunt; vt hac quidem de causa Aristoteles ille optimus naturæ interpres, pulchritudinem maiestatemque corporis magnitudine commensurare soleat. Itaque operę precium me facturum arbitror si vtriusque huius magnitudinis, illius inquam, quæ noueno vultus spatium absoluitur, plurimumque est; & illius, quæ hanc magnitudinem excelsit, quæq; per paucorum hominum est, proprias mensuras indagare incipiam, ac ostendere, quomodo vtræque istę magnitudines à capite ad calcem in nouem, ac decem æquales iustasque partes distinctæ sint. Quod ad priorem attinet, sciendum est, in facie rectè naturali que proportionē formata (quemadmodum explicui) tria æqualia inter se spatia reperiri.

Pri-

Primum frontis est à confinio capillorum ad nasi principium ad supercilia deductum; alterum nasi cùm interstitio superciliorum, tertium à naso ad menti extremum porrectum. Primum sapientiæ domicilium nonnulli veterum philosophorum dixerunt; Secundum ad pulchritudinem retulerunt; Tertium bonitatis sedem interpretati sunt. Tria igitur hæc spatia, siue mensuræ faciei sæpiùs sumptæ, certa, ac explorata quadam regula docent perfectam absolutamq; corporis longitudinem nouies faciẽ totam explere. Prima autem mensura facies ipsa est. Secunda spatium à Gula ad pectoris extremum, vnde ensiformis dicta cartilago exoritur: Tertia quæ hinc ab vmbilicum. Quarta ab vmbilico trans inguina ad principium coxarum. Quinta & sexta inde

inde ad genua: Septima & octava inde ad talos porrigitur. Nona ex tribus diuersis particulis constituitur; Quæ quidem pares inter se, & cum tribus illis, quas in facie descripsi, exactissimè conueniunt: Quarum prima arcus ille est, qui à confinio capillorū, & frontis ad verticem, vsque capitis extenditur; Secunda subiectum faciei spatium est gula, quæ ab extremo mento ad pectoris vsque furculam pertingit: Tertia, pars illa, quæ à talo ad plantam vsque pedis descendit. Videre igitur quam sæpissimè communiterque licet in plerisque mortalium, ac præsertim ijs, qui cōpressa, & quasi compacta membra habent, figuram esse quodāmodo quadratam. Quam certè perfectam, & æquilateram in prima hominis formatione affectasse mater natura, atq;

adeò

adeò expressisse videtur ; centrum in
 inguine constituens , hominemque
 æquè largum, ac longum effingēs. No-
 uem enim illæ partes, quibus vniuer-
 si corporis longitudo distinguitur ,
 pariter in brachijs extēsis cum thora-
 ce reperiuntur . Id verò qua ratione
 fiat, quantum possum , breuiter per-
 stringo . Si enim siue ab humeris fo-
 rinsecus per cubitum ad primam di-
 gitorum iuncturã , siue ab axillis in-
 trinsecus ad palmæ, & digitorũ con-
 finium descendamus , iusto calculo
 ter facies longitudinem explebimus ;
 Spatium verò digitorũ vtriusque ma-
 nus semel faciem continebit. Ita qui-
 dem, vt brachia ambo, manusque si-
 mul longitudine sua septies faciẽ red-
 dant. Iam verò latitudo corporis, quæ
 ab vno humero ad alterum sumitur,
 tanta est, quanta facies ipsa bis sum-
 pta ;

pta: vt hac quidem ratione brachia
extensa iustum illud spatium confi-
ciant, quod à vertice capitis ad plan-
tam vsque pedis natura descripsit.
Reliquum nunc est, vt qua ratione in
altera illa lōgitudine, magis procera,
magisq; perfecta, quæ per paucorum
hominum est, decē particulares men-
suræ reperiantur, tradam. Quare nūc
nouæ mensuræ hominem subiicia-
mus. Prima illa decem partium à ver-
tice capitis ad extremum narium de-
scribitur: Secunda à naribus ad prin-
cipium pectoris: Tertia hinc ad ex-
tremum Thoracem recta linea, vbi
furculam infernam dicimus. Quarta
ad vmbilicum pertingit. Quinta de-
inde ad inguen, vbi centrum mediū-
que corporis locari solet: Reliquæ
quinque partes per coxas, & crura
deinceps iustis spatijs comprehensæ
& de-

& descriptæ sunt . Verùm enim ve-
 rò nō solùm facies , quemadmodum
 iam fusè cōmonstravi, sed illud quo-
 que spatium, quod à cubito ad extre-
 mum mediij digiti percurrit, totius
 corporis iusta & exacta mensura esse
 potest . Sed ne extra fines propositi
 mei dicendi occasiones persequar, de-
 licias hæc curiosas seponēs, id quod
 agere potissimùm instituerā, quod-
 que fundamentum doctrinæ huius
 censerī potest, facili & claro verbo-
 rum contextu absolvam: quam scili-
 cet proportionem cum totius corpo-
 ris partibus partes faciei; quamq; si-
 militudinem proportionum inter se
 quoque habeant; vt hinc de Næuis,
 quasi explorato robustoque argumē-
 to iudicemus . Itaq; quemadmodum
 tres æquales in facie partes distinxi-
 mus; ita quoque docuimus reliquum

COR-

corpus tres equales inter se diuisiones
 admittere, illam nimirum medijs cor-
 poris, illam fæmoris, & tertiam à fine
 coxarum ad pedes vsque. Atqui hanc
 ipsam trium partium diuisionem in
 medio corpore notare iterùm licet.
 Spatiumque quod à pube ad vmbili-
 cum, deinde quod hinc ad mamil-
 las; postea quod inde ad colli prin-
 cipium extenditur, æquali propor-
 tione contineri. Spatium præterea,
 quod inter mamillas velut terminos
 quosdam intercluditur, frōtis circū-
 ferentia mensuratur: Frons verò in
 longitudinem triplicata dorsum exa-
 cta dimensione æquat. Quemadmo-
 dum etiam faciei spatium nouies, si-
 ue etiam decies sumptum totius cor-
 poris proceritatem: ita quoque fron-
 tis altitudo nouies deciesve accepta
 longitudinem dorsi absoluit. Super-

E cilijs

cilij semicirculus duplicatus spatularum rotunditatem comprehendit : pari omninò ratione , qua circulus per concauitatem oculum ambiens, peripheriam axillarũ describit. Quare si proportiones istę partium faciei, nec nõ similitudines proportionum, quibus inter se partes faciei, corporisq; vniuersi cõueniunt admittẽde; inficias nemo ibit, quin aliqua ex parte ratio, qua næui faciei cum reliquis per corpus dispersis consentiant, constet. Sicuti enim facies totius corporis, ita partes faciei, partium corporis quasi figuræ quædam, & typi sunt. Cùm igitur, vt in principio proposuimus, frõs, pectus; supercilia, humeros; eorum cauitas, axillas; aures, brachia; mentum, pubem; malæ, coxendices; os, in vitis quidem, anum; in fæminis etiam partes verecundas repræ-

præsentet, mirum nullo modo videri debet, cur Nævi, quibus natura velut signis quibusdam partes illas corporis obsignavit, affinitatem & relationem inter se habeant. Quoniam igitur frons; pectus aliæ, alias partes respiciant ac referant; nœvus quoque in fronte, nœvum in pectore; nœvus in alijs partibus faciei, nœvum itidē in alijs corporis partibus indicabit. Sed vt exactiùs amœnissimam hanc doctrinam explicem, operæ pretium me facturum arbitror, si similitudines ipsas, quibus faciei partes cū partibus corporis comparantur, quàm diligentissimè excutiam, qua tandem via ad lucem aliquam facilioris rationis per difficillimam hanc doctrinā possit perueniri. Nolim tamen quicquam similitudinū harum nimis diligens, aut accuratus inquisitor sit,

E

2

ne-

neue existimet, tam exactam regulã
 in partibus partium esse, quam in il-
 lis faciei primis, quæ cum vniuerso
 conferuntur, ostendi reperiri. Cùm
 enim facies reliquorum membrorũ,
 velut mercium quarundam condic-
 rum signum, typus, & velut index sit;
 necessarium non fuit, eadem penitùs
 distinctione faciem corpusq; signa-
 ri, vt nec eodem, quo in taberna mer-
 ces ordine dispositæ sunt, foris signa
 collocantur; præsertim cùm tam exi-
 guus locus, tam ingēs, & figuris adeò
 diuersis constitutum opus planè ac
 exactè non recipiat. Quare ad hanc
 considerationem, si non perfectissi-
 ma, certè adūbrata aliqua similitudo
 suffecerit, quæ indicare, etiã id, quod
 non indicat, & contemplantis deside-
 rium abūde explere poterit. Sed nūc,
 vt missa verba faciam, rem ipsam, &
 exem-

exemplum exhibeo. Frontem quisquis inspicit, eam situ eminentem inuenerit, parte media planam, lateribus circulares, supernè linea, quæ in triangulari figura terminatur diuisam, transfuersum vario linearum concursu velut aratam: habere dextrum, habere finistram, habere promontoria. Ecce vniuersam hanc posituram in illa parte corporis, quæ gulæ subest, non obscure expressam habes, quam quidem partem, etsi secundum rationem situs ventrem medium Medici appellant, quia inter caput ventrèque inferiorem positam: Hippocrates tamen verus Philosophiæ pater 7. Aphorismorum vèntrem superiorè nominauit. A Græcis θώραξ dicitur, fortassis ἀπὸ τῆς θορῶ. i. salto, quia in hac parte sedes cordis, eiusque continuus motus est: vel vt stoici arbitrantur, παρὰ τὸ θῆον

E

3

ώρην

aīgā, quia mentem animi nostri par-
 tem diuinam continent. Thorax igitur
 egregiè vndique finitus, & limi-
 tatus est, a iugulo ad xiphoidem car-
 tilaginem, & diaphragma extensus;
 ita vt à clauicula pars superior initiū
 capiat, in diaphragmate finem: pars
 autem anterior osse sterno, posterior
 vertebris dorsi, dextra & sinistra duo-
 decim costis tanquam limitibus cir-
 cumscripta est. Forma autē pulcherri-
 ma inter partes corporis excellit. Dein-
 de capacissima est, fortissima, aliquan-
 tum protuberans, & quasi per arcum
 extensa: quæ omnia pariter in fronte
 reperiuntur; cum & hæc capax, for-
 tis, protuberans, extensa cernatur: vt
 prope dubites in fronte thoracem,
 an in thorace frontem dicas figuratā.
 Nam cum triangulo frontis os ster-
 num xiphoidemque; cum lineis fron-
 tis

tis costas pectoris ; cum duobus promontoris frontis , duo mamillarum tubera rectè comparaueris . Non mirum igitur si næuus quispiam in fronte constitutus, alium, siue in pectore, siue in dorso affinem, & veluti relatiuum positionis quodã ordine repræsentet. Iam verò si ad supercilia te cõuertis horum eminentiam, quò rectiùs, quàm ad eminentissimas totius corporis partes, humeros inquam, referas ; qui simili planè modo pectori dorsoque vicini & annexi sunt , sicuti fronti supercilia iunguntur . Vnde si in hoc tractu faciei , næuum aliquẽ notaueris, sine vlla dubitatione næuũ pariter in humeris , dextrum aut læuum, pro varia illius in facie positione facillimè colliges . Imò verò (vt hinc admiranda naturæ diligētia manifesta euadat) si in supercilio næuus

aurem respiciet, similiter in humeris
 (quemadmodum antea ostendi) par-
 tem versus dorsum declinantem pos-
 sidebit. Ad malas transeo, earumq;
 naturam, & situm considero; vt sub
 comparationem facilius mittam. At
 certè, quod ad naturam attinet, car-
 neæ, succique plenæ sunt, quantum
 vlla alia faciei pars: quod verò ad si-
 tum inter frontem mentumque po-
 sitæ sunt. Definitio enim malas partes
 illas, quæ ab ore sursum eminentio-
 res procurrunt. Cui igitur parti sine
 naturæ vllò dāno malas opponemus?
 Coxis: hæ enim multa carne vestitæ,
 succo & sanguine irrigatæ sunt, inter-
 que ventrem superiorē, & tibias me-
 dium locum occupant. Pariterque,
 vt tertiam faciei partem malæ; ita to-
 tius corporis tertiam tenent. Itaque
 si malis Natura næuum impresserit,
 coxis

coxis quoque impressum puta: ita tamē, vt si in partibus naso vicinis appareat, adhærere partibus naturæ loco vicinis, siue anterioribus, siue posterioribus intelligatur. Quo quidem confinio fit interdum, vt cùm proximus naso constitutus sit, ipsa quoque verenda contingat, vt iam in principio adnotauimus; Sed si propè maxillam, locum suum in natibus habebit. Quia verò non sine valle montē, nec sine concauitate aut sinu promontorium inuenias, ita supercilia cauum oculorum, siue finum adiunctum habent. Quare cum supercilia humeros, quasi mons mōtem, ita sinus oculorum axillas, quasi vallis vallem respiciunt. Næuusque qui in oculi cauo præsertim inferiori conspicitur, certo certiùs alium sibi in axilla positum esse indicabit; Cum hac quidem diffe-

differentia, vt si versus nasum ad angulos maiores, quos *ἄντηγας*, siue *πρυγὰς* Græci nominant; quod inde lacrymæ manent, næuus declinet, dici possit, quasi in vicinia pectoris, herere.

Si verò versus tempora ad angulos minores, siue *παρωπίας*, recedat, intelligi debeat dorso propior esse. De naso, & oculis dicere supersedeo, cum lippis penè & tonsoribus notum sit, quam partem corporis repræsentent; Cumque modesti hominis esse ducam celare, ac velare potiùs pudendi membri imaginem, quam in facie ipsa detegere. Si quis tamen honesto sciendi desiderio nullam velit naturæ partem philosophico studio excludere; per se quidem, si oculos animumque animaduertat, curiosam poterit, & quasi nuptam scientiam adipisci. Etenim si quis porrectam

nasi

nasi formam, & oculorum pupulas annexas confiderat, ipsam mox partem, qua vir est, & ius testimonij habet, non vana omninò cōtemplatione complectetur. Deinde si examinare næuos volet, non difficili iudicio à naso ad penem, à palpebris ad scrotum, dextro sinistrove teste obseruato, comparationem transferet. In fæminis os, vt plurimùm aruum genitale commonstrat, & à labrorum ratione, nescio quid simile ad naturæ alas deduci solet: in quibusdam tamen alia non remota lacuna, quod in viris perpetuum est, figuratur. Aures verò, quæ tanquam alæ capiti vtrinq; adhærent, cui rectiùs parti, quàm brachijs, quæ & ipsa quasi alas corpori natura affixit. Rectè igitur næuus in auribus, aut circum existens, brachia næuo insignita esse ostēdet. Quia
verò

verò in varias brachium partes distin-
ctum est: in spatium, quod ab hume-
ro ad cubitum descendit; in lacertū,
siue spatium à cubito ad carpum pro-
ductum; denique in manum: expe-
rientia ipsa certissima naturæ hac in
parte ministra edocuit, næuo, qui vi-
cinus auribus est, alium in superiore
parte brachij humero vicinū respon-
dere: Sed illi, qui super aures, alium in
lacerto congruere. Discrimen tamen
est in superiore sui parte, siue in pin-
na, an in media, an potiùs in inferio-
re, siue ansa næuum auris habeat. Si
enim in superiore, næuum lacertus
habebit, cubito proximum: si in in-
ferna, lacertus næuum dabit, vicinū
manui: si in media, siue meatu, ip-
sa manus næuum porriget: Ipsa qui-
dem vola, si ab intima parte auris, si-
ue concha deriuauerit: Dorso autem,
si ab

si ab extrema parte acceperit. Quia ve-
 rò, vt superius monui, ἀδύνατον videba-
 tur in tam pusilla imagine tantam re-
 rum varietatem exprimere, tamque
 exiguo loco tantam totius corporis
 machinam quam distinctissime lau-
 dare, præter faciem membra quædã
 conspicua diuinus ille architectus fe-
 cit, partim vt sine adminiculo vllò
 comparationis per se cognosceretur,
 partim, vt ad reliquas corporis partes
 explicandas cum facie concurrerent.
 Cùm igitur tibiarum pedumque figu-
 ram satis distinctam facies non cape-
 ret, successerunt lacerti, manusq; si-
 ne vllò verecundię damno pariter nu-
 dæ, & hanc descriptionem perfectis-
 simè expresserunt. Itaque quemad-
 modum aures brachia, sic brachia ti-
 bias repræsentant. Tanta enim simi-
 litudo vtrorumque est, vt eadem pe-
 nè

nè partes, & ijdem articuli ad paria
 quasi munia apti promptique nume-
 rentur. Hinc inuenti quidem non se-
 mel fuere, qui manuum defectum pe-
 dibus; pedum manibus suppleuerunt:
 quibus scribere pedibus, pingere, te-
 xere, dare, accipere facile; gradi au-
 tem manibus necessarium, atque ex-
 peditum fuit. Si quis igitur næuus
 lacertum, manum, digitumque pre-
 met, tibiam pariter, pedē, digitum-
 que pedis eodem ordine situque obti-
 nebit. Iam verò buccam mentumque;
 quo nisi ad ventrem pubemque refe-
 ras? Mehercle, neque lac lacti, neque
 ouum ouo esse similis potest, si vtra-
 qua ista curiosius componas. Bucca
 carnea, & talis venter est; & vt men-
 tum, sic pubes pariter eminent: vt il-
 lud faciem; ita hæc abdomen termi-
 nat, & claudit. Hinc quidem næuus

in

in bucca constitutus alium in abdomine secundum positionem dextri, atque sinistri reuelabit. Ita quidem si propè cauum inferioris labri inueniatur, latere prope vmbilicum, si in vertice, vt ita dicam, menti, hæere extrema pube intelligatur. Philtrum autem siue cauum labri superioris sub naribus, quàm aptissimè, e comparatione confiniorum, perinæum, siue interstitium inter scrotum & sedem exprimit, atque ita næui vtrobique, quam facillimè colligantur. Hactenus quidem, & à proportionibus, quibus corporis partes cum facie, & inter se consentiunt; & à similitudine, qua figuram, materiam, situmq; partium corporis faciei partes repræsentant, satis superque eruisse mihi rationes videor, quibus certa & definita næuorum regula constituatur. Reli-

quum

quum nunc est, vt quod initio quoque propofueram, cauffam aliquam à cælo ipfo deriuem. Etenim fi à diuinis illis machinis humana corpora (quod in herbis alijsque ignobilioribus fieri doctiffimus Porta demonftrauit) quafi à figillo quodam certas notas atque characteres recipiunt, quibus planetarum in fingula dominium diftinguatur; cur obfecro dictum absurdum fit, à Stellis fideribusque in tam egregium ordinem, atque chorum à fuprema mente coactis quemque noftrum dum gignimur, effici, fignumque recipere, quo à fuo afro corpus quodque, & membra queque dependere, regi, ac quafi fignari videantur. Hinc quidem Ptolomæus aurem dextram, veficam, fplenem, & offa Saturno attribuit: manus, pulmones, hepar, fanguinem, & femen Ioui:

Ioui: aurem sinistram, renes, & genitalia Marti: oculos, cerebrum, cor, nervos, cæteraque dextera Soli: nares, os, & pudendum Veneri: linguam, mentem, & rationem Mercurio: gulam stomachum, omniaque sinistra Lunæ. Hinc etiam signis Zodiaci corporis partes distributæ sunt, Arieti, quasi capitis præfidi, facies, oculi, aures: Tauro collum, & gula. Geminis spatulæ, brachia, manus: Cancro pectus, mamillæ, venter superior, splen, & pulmones: Leoni cor, stomachus, diaphragma, & spina dorsi: Virgini venter, & intestina: Libræ renes, vertebrae, latera, & lumbi: Scorpioni clunes, genitalia, & vesica: Sagittario coxæ, atque etiam latera, & genitalia: Capricorno genua: Aquario tibiæ: Piscibus pedes. Existimant præterea astrologi quemque pla-

netarū partibus corporis singulis do-
 minari, sed secundum varietatem si-
 gnorum, in quibus generationis cu-
 iusque tempore existant, dominiū
 variare. Quo quidem ordine in Arie-
 te Saturnus pectus obsidet, Iupiter
 ventrem, Mars caput, Sol latera, Ve-
 nus pedes, Mercurius tibias, Luna ge-
 nua. In Tauro Saturnus ventrem gu-
 bernat, Iupiter dorsum, Mars col-
 lum, Sol genua, Venus caput, Mer-
 curius pedes, Luna collum & tibias.
 Atque ita deinceps mutant variantq;
 hoc imperium, & in corpore huma-
 no secundum Stellarum fixarum di-
 versam posituram, diversimodè vim
 & characteres imprimunt. Quæ om-
 nia, quia longè à limitibus argumen-
 ti mei recedunt, nō profequor. Quod
 verò ad nāuos attinet, videntur illi
 quidem velut notę aliquę à signis cę-
 lesti-

lestibus impressæ humano corpori, non tantum situ, aut forma, sed ipso quoque colore variæ, vt in ipsa genitura Planetæ cuiusque & sideris dominium obtinet. Quare cum partes singulæ faciei cum reliquis corporis partibus affinitatem, & necessitatem certam habeant, easdemque in prototypo repræsentent; naturæ congruum erat, vt qua nota siue caractere pars corporis à dominante Planetæ, atque astro insignita erat, eadē etiā parua faciei particula, quæ illam corporis partem exprimit, figuraretur. In primis si nota siue caractere ille eiusmodi sit, vt magnitudine sua, statim ac facilè in oculos incurrat. Id enim non tantum solo dominio huius illiusve Planetæ, aut signi, sed coniunctione Planetæ cum signo euenire solet. Euidentiùs au-

F 2 tem,

tem, si bona, aut mala forte con-
iunctio ista in Planetam, qui idem
cum sidere habebit dominium, in-
cidet. Ita enim, & Planeta, & si-
dus pariter, & coniuncto influxu
partem corporis afficient, notamque
impriment, & grandiolem, & suo
quasi colore tinctam. Atque hæc
tertia vltimaque Næuorum ratio est,
sic satis in vario, & iucundo Doctri-
næ huius gustu delibata; nam vt om-
nia, quæ ad perfectam absolutamque
perfectionem examinanda, curiosa
Astrologia inuenit, producerem,
neque Genij, neque etiam instituti
mei fuit: cum secreta illa, & sæ-
pius superstitiosa astrorum libare,
non penetrare; intelligere, non pro-
fiteri: cumque in Næuorum hac ex-
plicatione non tanquam Astrologus,
sed tanquam philosophus versari vo-
lue-

Iuerim: quem vt non modò scriptis,
sed vita, & moribus etiam agam, eter-
num sapientiæ numen rogo.

FINIS.

*F. Michael Aug. de Fort. Sac. Theolog.
Lector, & Vicar. Generalis Induist.
Mediolani.*

*Alphonsus Bossius Can. Ordin. Theol. pro
Illust. Card. Archiepiscopo.*

Vidit Sacras

DE MANU LIBRI
INTELLIGITUR: QUOD VE NON MODICO SCRIPTIS
SED VITAE & MORIBUS ETIAM AGAM. ET
APPROBATIO.

Imprimatur.

*Fr. Michael Ang. de Forl. Sac. Theolog.
Lector, & Vicar. Generalis Inquisit.
Mediolani.*

*Aloysius Bossius Can. Ordin. Theol. pro
Illustriss. Cardin. Archiepiscopo.*

Vidit Saccus &c.

BU
Biblioteca de

5.7

Secundum
liberum
de
N. S. S.

BU
de Santa C

7333